

Zbyněk Fiala: Procento jako prase

- CZ24 News | 1. listopadu 2023

ČESKO: Kdo má většího, zjišťuje válka procent mezi Energetickým regulačním úřadem a premiérem Petrem Fialou (ODS).

ERÚ chystá zdražení regulované složky účtu za elektřinu o 71 procent, ale premiér chlácholí zděšené obyvatelstvo, že to nebude tak hrozné. Podle jeho výpočtů ceny energií zůstanou pro naprostou většinu zhruba na stejné úrovni jako letos. Nezalekl se ani upřesnění, když dodal, že pokud budou ceny elektřiny vyšší, tak „maximálně o jednotky procent“.

<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/2434303>

Jak, jednotky procent? Regulovaná složka ceny elektřiny dříve tvořila zhruba polovinu účtu. Cena silové elektřiny, která je tržní (komu se to nelíbí, ať si trhne nohou), se pak prudce zvedla a regulovaná složka naopak trochu snížila. Dnes je tedy podíl regulované složky někde na třetině účtu, záleží, kolik platíte za silovou elektřinu, aby to bylo čím poměřit. Ale třetina zvýšená o 71 procent znamená, že přiskočí dalších nejméně 20 procent. To nejsou jednotky. Nebo jsou? Ale čeho?

Ve škole jsme se učili, že procento je jedna setina, ale to byl možná poznatek zkreslený ohněm třídního boje. Napadla mě jiná hypotéza, kterou pro jistotu označuji jako pracovní, protože je blbá. Možná, že se tu poměřuje něco úplně jiného. Co když každého z účastníků sporu příroda vybavila procentákem odlišné velikosti? Premiér pak může mít pravdu, pokud má většího. Procento chlapa prostě vypadá jinak. Musíte rozlišovat, jestli to podrazí o pár desítek nepatrných procentíček, nebo jedno, dvě procenta jako prase.

Ale ať už to poměřování vyjde jakkoliv, šílené ceny elektřiny nám zůstanou. Není to samozřejmé, dá to práci. Když to zkrátíme, česká elektřina má jedny z nejnižších výrobních nákladů v Evropě, proto se musí napřed přeprodát přes energetickou burzu, aby se mohla vrátit jako nejdražší.

Největším výrobcem české elektřiny je ČEZ, kde stát vlastní skoro 70 procent, proto této praxi nebrání. Část z toho, co ČEZ vytáhne z nebohých občanů a průmyslu, mu totiž na konci roku sebere v podobě dividendy. Letos to hodilo hezkých 54 miliard korun do státního rozpočtu. Když to tam v létě přistálo, mohla se vláda právem naparovat. Jaký je skvělý rozpočtový hospodář, když schodek – pravda, je a míří ke čtvrt bilionu korun – dokázala snížit! Na chvíli.

Všechn zisk ČEZu neteče do státní kasy. Je tu ještě zbylých 30 procent této společnosti, které vlastní moje žena s deseti akciemi z kuponovky a velké americké fondy. Ti mají také z vysokých dividend radost. Nechápu, proč křičíte.

No, nějaký důvod ke křiku by se našel. Největším průmyslovým odběratelům elektřiny se cena regulované složky zvedne o 230 procent, více než trojnásobně. To je cenový skok, který bych čekal někde na Ukrajině nebo v Gaze.

Zajímavá je argumentace pro toto zdražení. Regulovaná složka ceny pokrývá náklady plus přiměřený zisk systémových služeb v síti (kromě jiného). Tím se myslí například pohotová dodávka potřebného množství energie pro stabilizaci frekvence a napětí. A protože silová elektřina zdražila, promítá se to i do jejího použití v systémových službách. Na začátku je umělá drahota, ale pak už to jde samo.

Podnikatelské svazy se děsí. „Tak výrazný růst regulovaných složek cen energií nejenže podkope křehký restart tuzemské ekonomiky, ale z dlouhodobého hlediska ohrozí současné pozice českých

podniků vůči firmám v ostatních zemích Evropské unie, kde ceny energií budou nižší," varuje mluvčí Hospodářské komory Miroslav Diro.

<https://www.e15.cz/byznys/prumysl-a-energetika/eru-sroubuje-ceny-elektriny-na-pristi-rok-ztratime-k-onkurenceschopnost-varuji-podnikatele-1411338>

Varuje správně. Ve skutečnosti vysoké ceny energií tento křehký restart už podkopaly, když podle předběžného odhadu ČSÚ hrubý domácí produkt ČR ve třetím čtvrtletí nerostl, ale znovu klesal. Meziroční pokles je o 0,6 procenta, nic moc, ale je to třetí čtvrtletní pokles v řadě. Pokud se čísla potvrdí, jsme v recesi.

„Meziroční pokles HDP byl negativně ovlivněn nižšími výdaji na konečnou spotřebu domácností a nižší tvorbou hrubého kapitálu. Pozitivní vliv měla zahraniční poptávka,“ sdělil Vladimír Kermiet, ředitel odboru národních účtů ČSÚ.

<https://www.czso.cz/csu/czso/cri/predbezny-odhad-hdp-3-ctvrtleti-2023>

Nižší spotřeba domácností se dá pochopit. Když vám energetika sebere větší část peněz, než je obvyklé, musí jinde chybět. Prodlužuje se také inflace, která je hnaná cenami energií a je zdrojem obrovského přesunu bohatství zdola nahoru. Tento přesun bohatství přispívá k dalšímu posílení oligopolního prostředí, ve kterém to vzniklo, a usnadňuje jeho honbu za superzisky. Vláda, která tomu není schopná čelit, je brzdou ekonomiky.

Děláme, co je třeba, uklidňuje nás premiér Fiala z obrovitých plakátů. Když to posuzujeme podle toho, co už udělali, vnucuje se otázka – a pro koho??

AUTOR: Zbyněk Fiala

[ZDROJ](#)